

Dosarul nr. 2ra-976/22
2-21031699-01-2ra-14072022

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) jud: S. Suvac
Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) jud: A. Pahopol, V. Sîrbu, V. Mihaila

ÎNCHEIERE

9 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de Marin Sardari,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Marin Sardari împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,
împotriva deciziei din 15 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 1 martie 2021, Marin Sardari a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală a și Ministerul Afacerilor Interne, prin care a solicitat să fie constat faptul încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, intentate în baza art. 287 alin. (1) din Codul penal, la organul de urmărire penală, în prima instanță, în instanța de apel și în instanța de recurs, încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a sumei de 120 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și compensarea cheltuielilor de judecată suportate pentru examinarea prezentei cauze civile.

În motivarea acțiunii, reclamantul Marin Sardari a indicat că în privința sa, la 27 martie 2017, a fost pornită o cauză penală de învinuire în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) din Codul penal.

În luna noiembrie 2017, peste o perioadă de 8 luni în care s-a desfășurat urmărirea penală (27 martie 2017 – noiembrie 2017), cauza penală în care a fost vizat, a fost expediată spre examinare în judecată.

A menționat că în cadrul urmăririi penale au fost audiați numai 5 martori, ceea ce presupune o complexitate redusă a cauzei, considerând a fi suficient o lună de zile pentru audierea martorilor și încă o lună de zile pentru întocmirea

rechizitoriului, și nicidecum 8 luni de după cum s-a întâmplat, ceea ce constituie o perioadă de timp excesivă.

La 6 decembrie 2017 cauza penală a parvenit spre examinare în Judecătoria Chișinău, sediul Centru, după care s-a examinat în sediul Ciocana, și s-a finisat la 16 octombrie 2019 în sediul Rîșcani.

Prin sentința din 16 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost achitat pe motiv că fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii.

Astfel, reclamantul a invocat că a fost bănuț și învinuit penal în mod ilegal, totodată fiindu-i încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale.

Durata excesivă de desfășurare și examinare a cauzei penale, i-a creat o stare de stres permanent, prezentându-se practic la toate ședințele de judecată, chiar și în cărucior cu roțile (trei ședințe).

În prima instanță au fost numite 25 ședințe de judecată, dintre care circa 15 ședințe au fost amânate de către partea acuzării, în persoana procurorului și doar 1 ședință de judecată s-a amânat din lipsa inculpatului, Sardari Marin.

Astfel, cele 25 de ședințe judiciare în prima instanță s-au examinat în timp și în termen de 22 luni de zile, ceea ce constituie o perioadă de timp excesivă.

A mai menționat că sentința din 16 octombrie 2019 a fost contestată cu apel, fiind repartizată aleatoriu judecătorului la 6 noiembrie 2019.

Deși la 12 noiembrie 2019 a depus în instanța de apel cerere de accelerare a examinării cauzei penale, această a fost respinsă.

Cauza penală s-a examinat în instanța de apel, de asemenea, o perioadă excesivă de timp, în situația în care au fost audiați numai 3 martori, pentru audierea cărora era suficient doar 3 ședințe de judecată, în loc de cele 8 stabilite, dintre care 4 ședințe s-au amânat din cauza procurorului.

Prin deciziei din 27 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul procurorului și s-a menținut fără modificări sentința din 16 octombrie 2019.

La 18 septembrie 2020 procurorul a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel din 27 iulie 2020 și a sentinței de achitare din 16 octombrie 2019.

Iar la 16 decembrie 2020 a fost pronunțat dispozitivul deciziei instanței de recurs prin care s-a declarat inadmisibil recursul procurorului, ca vădit neîntemeiat, decizia fiind irevocabilă. La 14 ianuarie 2021 a fost adoptată decizia integrală, motivată a instanței de recurs.

Reclamantul consideră că, respectiva cauza penală, intentată la 27 martie 2017 și desfășurându-se până la 14 ianuarie 2021, timp de trei ani și zece luni de zile, constituie o perioadă excesivă de timp pentru examinarea unei cauze penale cu complexitate redusă.

Tergiversarea desfășurării și examinării cauzei penale din motive neimputabile lui, i-au provocat suferințe psihologice și psihice foarte grave, în urma cărora a suferit o stare de stres, șoc, disperare, nervozitate, disconfort psihologic, o amărăciune deosebită, tristețe.

De asemenea, pe lângă faptul că în prima instanță se deplasa la ședințele de judecată în căruciorul cu roțile, în perioada 25 noiembrie 2016 – 25 noiembrie 2018, deținea funcție de avocat stagiar, iar cauza penală pornită la 27 martie 2017 până la achitarea și examinarea irevocabilă din 14 ianuarie 2021, a avut un impact

negativ asupra statutului său social în societate, iar faptul că era învinuit în cadrul unei cauze penale îi înjosea și leza imaginea și demnitatea profesională de avocat.

Prin hotărârea din 3 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Marin Sardari împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Afacerilor Interne, cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

La 18 iunie 2021, Marin Sardari a declarat apel împotriva hotărârii din 3 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea ei și emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 15 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Marin Sardari.

S-a casat hotărârea din 3 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o hotărâre nouă, prin care:

S-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Marin Sardari împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Afacerilor Interne, cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

S-a constatat încălcarea dreptului lui Marin Sardari, la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale.

S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Marin Sardari, cu titlu de prejudiciu moral, suma de 10 000 lei.

În motivarea deciziei emise, Colegiul instanței de apel a reținut că procedura penală în privința lui Marin Sardari a început la 27 martie 2017, desfășurându-se până data de 16 decembrie 2020, când a fost pronunțată decizia Curții Supreme de Justiție prin care s-a declarat inadmisibil recursul Procurorului împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 iulie 2020. Prin urmare, în privința lui Sardari Marin cauza penală s-a desfășurat în timp de 3 ani și 10 luni.

Cu referire la complexitatea cauzei, Colegiul a reținut că, cauza penală de învinuire a lui Marin Sardari în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin. (1) din Codul penal este una cu o complexitate medie, având în vedere că există doar un acuzat și ținând cont de materialul probator.

Referitor la conduita părților și autorităților naționale, reieșind din procesele-verbale ale ședințelor de judecată în prima instanță și în ordine de apel, instanța a constatat că lui Sardari Marin nu îi poate fi imputată tergiversarea examinării cauzei, or, din 24 de ședințe de judecată desfășurate în prima instanță, acesta nu s-a prezentat doar la 7 ședințe de judecată.

Cât privește miza pentru reclamantul/apelant, a reținut că Marin Sardari a fost învinuit de comiterea unei infracțiuni, pentru care legea penală prevede pedeapsa cu amendă în mărime de la 550 la 1050 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.

Iar, în circumstanțele expuse, având în vedere perioada examinării cauzei penale de 3 ani și 10 luni, de atitudinea părților la judecare cauzei, complexitatea cauzei penale, precum și miza (interesul) pentru reclamant, Colegiul a conchis

asupra necesității constatării faptului încălcării dreptului lui Marin Sardari la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale.

Referitor la cuantumul despăgubirii prejudiciului moral cauzat, a concluzionat că suma de 10 000 lei constituie o satisfacție echitabilă a despăgubirilor și ar atinge scopul și finalitatea prevăzută de lege.

La 20 mai 2022, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 15 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Prin încheierea din 13 iulie 2022 a Curții Supreme de Justiție, s-a considerat inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției.

La 14 iulie 2022, Marin Sardari a declarat recurs împotriva deciziei din 15 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând să fie admis recursul și modificată decizia instanței de apel în sensul majorării cuantumului despăgubirii pentru prejudiciul moral cauzat până la suma de 90 000 lei.

În motivarea recursului, Marin Sardari a invocat că decizia este parțial neîntemeiată, nemotivată și contradictorie.

În esență, recurentul a susținut că instanța de apel nu a constatat și nu a elucidat pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

Consideră că instanțele de judecată urmau să constate că la caz cauza penală împotriva lui, s-a pornit la 27 martie 2017 și s-a desfășurat la urmărirea penală, s-a examinat în prima instanță, în instanța de apel și în instanța de recurs, până la 14.01.2021, timp de 3 ani și 10 luni sau 46 de luni de zile, sau 1380 de zile, ceea ce constituie o perioadă excesivă de timp a acestei cauze penale cu o complexitate redusă, durata excesivă de examinare a acestei cauze penale, a creat o stare de stres permanent pentru el, care prezentându-se practic la toate ședințele de judecată, cauza se amâna din motive neimputabile lui, adică din cauza procurorului și instanței de judecată, iar din cauza tergiversării examinării cauzei penale reclamantul se afla permanent într-o stare de stres, soc, disperare, nervozitate, disconfort psihologic.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost comunicată recurentului, prin intermediul poștei electronice, la 16 mai 2021 (vol.II, f.d.246/verso).

Din acest motiv, Colegiul consideră că recursul depus la 14 iulie 2022, este declarat în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Copia cererii de recurs a fost expediată intimațiilor pentru cunoștință la 4 iulie 2022.

Prin referința din 27 iulie 2022, Procuratura Generală a solicitat ca recursul să fie considerat inadmisibil.

În rest, la recursul declarat referințe nu au fost depuse.

La 19 octombrie 2022, recurentul Marin Sardari a depus obiecții la referință.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicite admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursul declarat de Marin Sardari, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Marin Sardari.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru